

**UCHWAŁA NR VII/42/24
RADY POWIATU W MOŃKACH**

z dnia 29 listopada 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Monieckim na lata 2024 – 2028**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt. 3, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 107) w związku z art. 6 ust. 1, ust. 3 pkt 1, ust. 4 pkt 2 oraz pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024 r., poz. 424 oraz poz. 834) Rada Powiatu w Mońkach uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Monieckim na lata 2024 – 2028, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXVIII/191/21 Rady Powiatu w Mońkach z dnia 30 listopada 2021 r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Monieckim na lata 2021 – 2025.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Mońkach.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu

Dariusz Jaworowski

***POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ W POWIECIE
MONIECKIM NA LATA 2024 - 2028***

MOŃKI 2024

Spis treści

1. Wstęp
2. Charakterystyka zjawiska przemocy
3. Akty prawne dotyczące przemocy
4. Charakterystyka Powiatu Monieckiego
5. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Powiatu Monieckiego
6. Cele i założenia Programu
7. Oddziaływania wobec osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową
8. Prognozowane efekty realizacji
9. Źródła finansowania Programu
10. Monitoring i sprawozdawczość

1. WSTĘP

Zjawisko przemocy domowej jest poważnym problemem społecznym i jednym z podstawowych zagrożeń zarówno dla rodziny, jak i poszczególnych jej członków. Przemoc domowa jest zagadnieniem bardzo szerokim. Mówiąc o przemocy wobec członków rodzin mamy na myśli różne zachowania i działania naruszające prawa i dobra drugiej osoby, powodujące u niej szkody i cierpienia. Trzeba pamiętać, że przemoc nie zawsze narusza prawo karne, ale niepodważalnie zawsze narusza prawa drugiego człowieka, m.in. prawo do wyrażania swoich poglądów i opinii, do uznawania jego podmiotowości prawnej, zakazu stosowania tortur, nieludzkiego, poniżającego traktowania lub karania oraz zakaz trzymania drugiego człowieka w poddaństwie.

Stosowanie przemocy jest zjawiskiem dosyć powszechnym, istniejącym w wielu społeczeństwach. Statystyki prowadzone przez różne instytucje nie do końca odzwierciedlają skalę tego problemu. Osoby pokrzywdzone często nie zgłaszają problemu z obawy przed konsekwencjami swojej decyzji, nie widzą możliwości rozwiązania problemu, a także z lęku przed opinią społeczeństwa, w którym nadal funkcjonują mity i stereotypy na temat przemocy. Przeciwdziałanie przemocy domowej w dalszym ciągu stanowi wyzwanie dla służb zajmujących się obszarem polityki społecznej.

Obowiązek opracowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej wynika z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 424). Dodatkowo program jest skorelowany z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), uchwałą Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. poz. 1232), Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Monieckim na lata 2020 – 2029.

Głównym celem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2028 jest podejmowanie działań zmierzających do zwiększania skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej na terenie powiatu Monieckiego. W celu osiągnięcia zamierzonego celu priorytetowego zostały opracowane cele szczegółowe.

Opracowanie powyższych celów zostało poprzedzone dokonaniem diagnozy zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu Monieckiego na podstawie danych statystycznych zebranych z: Powiatowej Komendy Policji w Mońkach, ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Monieckiego, Gminnymi Punktami Konsultacyjnymi dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz uwikłanych w zjawisko przemocy, instytucji lub osób zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Sporządzono także i udostępniono odpowiednio na stronach internetowych PCPR w Mońkach oraz Starostwa Powiatowego w Mońkach ankietę dotyczącą stanu wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej.

Program określa również adresatów, sposób monitorowania oraz źródła finansowania.

2. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY

Przemoc zawsze uderza w godność jednostki i wykracza poza przyjęte przez społeczeństwo normy. Przemoc przybiera różne formy - od fizycznego bądź seksualnego do emocjonalnego, psychicznego poniżenia drugiego człowieka.

Przemoc domowa jest niewątpliwie najgorszym rodzajem przemocy, ponieważ osobą stosującą przemoc jest najbliższa osoba – członek rodziny, a naturalnym środowiskiem życia człowieka jest właśnie rodzina. To właśnie w niej człowiek rodzi się, wychowuje, dojrzewa i w niej kształtuje własną osobowość. Nie zawsze jednak to środowisko spełnia należycie swoje podstawowe funkcje. Nie dla wszystkich dom rodzinny jest azylem, w którym panuje miłość, ciepło, bezpieczeństwo i wzajemne zaufanie.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424) definiuje pojęcie przemocy domowej jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- 1) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- 2) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
- 3) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;
- 4) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
- 5) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

2. Najczęściej występujące formy przemocy to:

- 1) przemoc fizyczna - są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań, czy zasinień;
- 2) przemoc psychiczna - to umyślne działanie wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych;
- 3) przemoc seksualna - polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy;
- 4) przemoc ekonomiczna - to działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy;
- 5) zaniedbanie - to działanie polegające na ciągłym niezaspokajaniu podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc domowa nie jest zdarzeniem jednorazowym, a jej powstanie powoduje cykliczne powtarzanie się. W cyklu przemocy wobec bliskich obserwuje się trzy kolejno następujące po sobie fazy:

- faza narastającego napięcia - początkiem cyklu jest wyczuwalny wzrost napięcia, narastające sytuacje konfliktowe, których przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja.

- faza ostrej przemocy - następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. W tej fazie najczęściej występuje interwencja, ofiary w afekcie decydują się wezwać pomoc, czy złożyć skargę.

- faza miodowego miesiąca - to czas skruchy i okazywania miłości. Osoba stosująca przemoc zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprasza,

obietuje poprawę, staje się uczynna i miła. Pozwala uwierzyć osobie doznającej przemocy, że będzie inaczej, że to się więcej nie powtórzy.

Osoby doznające przemocy wierzą w zapewnienia osoby stosującej przemoc i wycofują wcześniejsze zeznania. Po jakimś czasie znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się powtarzać. I nawet jeśli przed chwilą osoba doznająca przemocy była gotowa uciec, teraz zostaje.

3. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Przepis art. 33 Konstytucji RP wskazuje ponadto, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, zaś zgodnie z art. 72 Konstytucji RP, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Realizując obowiązek wynikający z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach, zwane dalej „PCPR”, opracowało Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Monieckim na lata 2024-2028, zwany dalej „Programem”. Założenia Programu są spójne z założeniami Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2020-2029 i jednocześnie skorelowane z lokalnymi potrzebami. W Programie wskazano konieczność kontynuowania działań informacyjnych, profilaktycznych, specjalistycznej pomocy dla osób dotkniętych przemocą domową, a także prowadzenia terapii ze sprawcami. Zadaniem Programu jest wprowadzenie w życie działań, mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, realizację programów korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową, realizację programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc domową.

3. AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE ZJAWISKA PRZEMOCY

- 1) Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. poz. 483 z późn. zm.);
- 2) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- 3) ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.);
- 4) ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809);
- 5) ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151);
- 6) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);
- 7) ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz.177);
- 8) ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107);

- 9) ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145);
- 10) ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17);
- 11) ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37 z późn. zm.);
- 12) ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571);
- 13) ustawę z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700 z późn. zm.);
- 14) uchwałę Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. poz. 1232);
- 15) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. poz. 1870);
- 16) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023 r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika socjalnego zapewnienia ochrony dziecku w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą domową oraz podejmowaniu decyzji o zapewnieniu tej ochrony (Dz.U. poz. 1807);
- 17) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej (Dz. U. poz. 1827);
- 18) rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru pouczenia rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka, któremu pracownik socjalny zapewnił ochronę w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową (Dz. U. poz. 1159);
- 19) rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. poz. 1163);
- 20) rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz.U. poz. 1166);
- 21) rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz. U. poz. 1164);
- 22) rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (Dz. U. poz. 1158).

3. CHARAKT ERYSTYKA POWIATU MONIECKIEGO

W struktury Powiatu Monieckiego wchodzi 7 jednostek samorządowych: 3 gminy miejsko-wiejskie (Mońki, Knyszyn, Goniądz) oraz 4 gminy wiejskie (Jaświły, Jasionówka, Krypno i Trzcianne).

Rys. 1. Mapa powiatu monieckiego.

Powiat Moniecki jest położony u zbiegu rzek Biebrzy i Narwi w centralnej części województwa podlaskiego i należy do jego białostocko – suwalskiego podregionu. Zajmuje powierzchnię 138.259 ha, co stanowi 6,8% ogólnej powierzchni województwa. Pod względem powierzchni (1.382 km²) powiat moniecki plasuje się na 7 miejscu w województwie. Nasz powiat graniczy z pięcioma powiatami – grajewskim, augustowskim, sokólskim, białostockim i łomżyńskim.

Powiat moniecki ma 37 543 mieszkańców, z czego 50,3% stanowią kobiety, a 49,7% mężczyźni. W latach 2002-2023 liczba mieszkańców zmalała o 15,0%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,7 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu monieckiego w 2050 roku wynosi 30 621, z czego 15 029 to kobiety, a 15 592 mężczyźni.

Tabela Nr 1. **Dane o mieszkańcach powiatu monieckiego**

W wieku	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Wiek przedprodukcyjny	5 124	2 614	2 510
Wiek produkcyjny	23 456	12 864	10 592
Wiek poprodukcyjny	8 778	3 045	5 733
Powiat moniecki	37 358	18 523	18 835

Źródło: dane GUS w Białymstoku wg stanu na dzień 31.12.2023 r.

W ogólnej liczbie mieszkańców powiatu nieznacznie przeważają kobiety – 18 835, które stanowią 50,00% ogółu ludności, mężczyzn jest 18 523. Wskaźnik ten zmienia się jednak w zależności od wieku i tak: w przedziale wiekowym 0-64 lat występuje liczebna przewaga mężczyzn, natomiast kobiet jest więcej w grupie powyżej 64 roku życia.

Jak wynika z powyższej tabeli w powiecie monieckim bardzo dużą grupę wiekową, liczącą 23 456 osób stanowią ludzie w wieku produkcyjnym. Liczba dzieci i młodzieży (5 124 osób) jest mniejsza od liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (8 778 osób).

4. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE POWIATU MONIECKIEGO

Motywów przyczyniających się do przemocy domowej można doszukiwać się w makrosystemie społecznym, ekonomicznym i kulturowym. Środowisko społeczne i panujące w nim obyczaje bardzo silnie wpływają na relacje panujące w rodzinie. Czynniki takie jak stres, ubóstwo, nierówność, poziom wsparcia społecznego modyfikują rozmiar i zakres zjawiska przemocy domowej. Trudności finansowe i skomplikowanie ról społecznych, które coraz bardziej widoczne są w życiu współczesnych rodzin, tworzą środowisko szczególnie sprzyjające rozwojowi brutalnych zachowań.

Wzajemne funkcjonowanie oraz więzi w rodzinie: rodzice – dzieci, małżonkowie, rodzeństwo, dorosłe dzieci – starsi rodzice jest otoczone różnymi uwarunkowaniami, które mogą zaburzyć prawidłowe relacje i znacznie wpłynąć na wystąpienie zjawiska przemocy. Bezrobocie, ubóstwo i złe warunki życia są czynnikami wpływającymi na pogorszenie jakości pełnienia poszczególnych ról w rodzinie.

We wszystkich gminach powiatu monieckiego zostały powołane Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Gminy opracowały i realizują Programy Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej. Dzięki współpracy PCPR z Zespołami Interdyscyplinarnymi z powiatu monieckiego, Komendą Powiatową Policji w Mońkach zebrano dane z okresu od 01.01.2021 r. do 31.12.2023 r., które posłużyły do zdiagnozowania problemu przemocy domowej w powiecie monieckim.

GMINA	Liczba prowadzonych procedur NK przez Zespół Interdyscyplinarny wszczętych przez											
	pomoc społeczną			Policję			oświatę			ochronę zdrowia		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Mońki	0	1	4	38	22	38	0	0	1	0	0	0
Goniądz	2	4	0	8	14	12	0	0	0	0	0	0
Trzcianne	0	1	0	8	10	7	0	0	0	0	0	0
Krypno	1	2	2	19	14	9	0	0	0	0	0	0
Jaświły	2	0	0	14	11	6	0	0	0	0	0	0
Jasionówka	0	0	0	8	10	8	0	0	0	0	0	0
Knyszyn	1	0	0	16	8	14	0	0	0	0	0	1
Razem	6	8	6	111	89	94	0	0	1	0	0	1

Źródło: opracowanie własne

Jak wynika z powyższego, najwięcej założonych procedur NK zostało wszczętych przez Policję a następnie przez pomoc społeczną. W dalszym ciągu tych procedur nie zakładają oświata oraz ochrona zdrowia. Można też zauważyć tendencję wzrostową dotyczącą liczby założonych NK w porównaniu do roku 2022. Może to być spowodowane pandemią SARS-CoV-2, gdzie przemoc była wtedy mniej ujawniana.

Tabela Nr 2. **Liczba rodzin objętych pomocą z powodu przemocy domowej**

Lata	Mońki	Knyszyn	Goniądz	Jaświły	Krypno	Jasionówka	Trzcianne
2021 rok	0	0	3	2	10	2	0
2022 rok	1	0	1	2	0	2	1
2023 rok	2	0	1	2	0	0	2

Opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Powiatu Monieckiego.

Jak wynika z powyższej tabeli w Powiecie Monieckim jedynie w Gminie Knyszyn, w całym rozpatrywanym okresie nie odnotowano żadnej rodziny korzystającej z przedmiotowej pomocy. Najwięcej rodzin objętych pomocą z powodu przemocy domowej zarejestrowano w Gminie Krypno (10 przypadków), Jaświły (6), Goniądz (5) i Jasionówka (4).

Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Przemoc może mieć miejsce we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia lub statusu społecznego czy materialnego. W wielu społecznościach zaobserwować można brak reakcji na problem przemocy domowej. Wynika to z funkcjonujących w świadomości społecznej mitów i stereotypów na temat przemocy, które pokazują fałszywy obraz problemu. Usprawiedliwiają one stosowanie przemocy ukrywają czy bagatelizują problem, przez co utrudniają prawidłowe reagowanie na akty brutalności, czy okrucieństwa wobec bliskich. Dla osoby stosującej przemoc są sygnałem o społecznym przyzwoleniu na przemoc. Do najczęściej spotykanych mitów i stereotypów na temat przemocy w rodzinie należy stwierdzenie, że *przemoc domowa to sprawa prywatna i nikt nie powinien się wtrącać w sprawę rodzinną*.

W ostatnim okresie, coraz częściej jednak ujawniane są przypadki przemocy. Prowadzone dotychczas działania informacyjne, ogólnopolskie i lokalne, spowodowały zmianę świadomości społecznej. Zauważa się większą gotowość osób doznających przemocy domowej do ujawniania takich spraw i przyjęcia pomocy. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane osoby doznające przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

Oszacowanie zjawiska przemocy domowej jest możliwe między innymi dzięki procedurze Niebieskiej Karty oraz działaniom Komendy Powiatowej Policji w Mońkach, które przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 3. **Podejmowane interwencje w ramach przemocy domowej**

		2022 r.	2023 r.
Procedura Niebieskich Kart		79	65
Miejsce interwencji	miasto	42	32
	wieś	37	33
Liczba doznających przemocy w wyniku przemocy domowej		87	104
W tym dzieci		11	43
Liczba osób stosujących przemoc domową	ogółem	81	67
	kobiety	10	4
	mężczyźni	71	63
	nieletni	0	0
Liczba osób stosujących przemoc będących pod wpływem alkoholu		25	20
Liczba osób przewiezionych do Izby Wyrzeźwień		24	0
Liczba przypadków udzielenia pomocy medycznej pokrzywdzonym w wyniku przemocy domowej		0	0

Źródło: Dane z Komendy Powiatowej Policji w Mońkach.

Z powyższej tabeli wynika, iż w 2023 roku w porównaniu do roku 2022 nieco zmalała liczba interwencji domowych przeprowadzonych przez Komendę Powiatową Policji w Mońkach, co jednak nie świadczy o zmniejszeniu skali problemu przemocy domowej. Jest wręcz przeciwnie, ponieważ w 2023 roku zarówno liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty, osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej, jak i osób stosujących jest niemalże taka sama jak w całym 2022 roku.

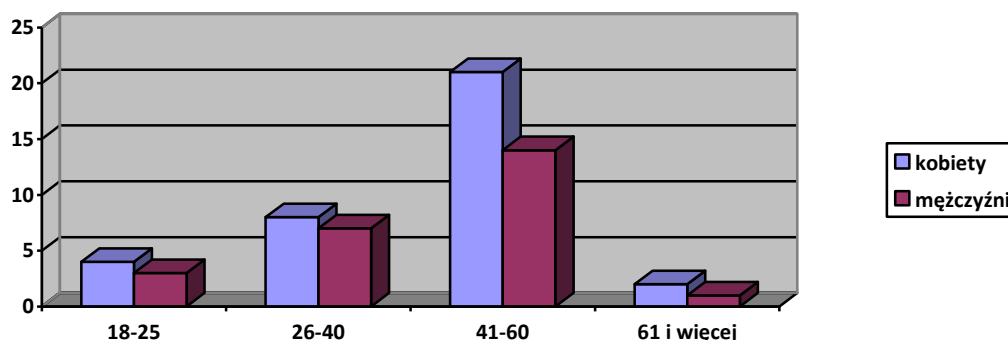
Powyższe dane obrazują, iż przemoc w rodzinie znacznie częściej występuje w środowiskach wiejskich niż w miastach, a sprawcami jej w przeważającej większości są mężczyźni. Kobiety stanowią znikomy odsetek osób stosujących przemoc.

Obok policji, procedury Niebieskiej Karty stosują również ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące na terenie Powiatu Monieckiego, których było:

- 2021 rok – 89,
- 2022 rok – 94,
- 2023 rok – 82.

Analiza zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu monieckiego powstała także w oparciu o dane ilościowe, które zostały pozyskane od dorosłych mieszkańców powiatu. Głównym narzędziem badawczym była ankieta, która zawierała 15 pytań dotyczących stanu wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej. Pytania były otwarte lub zamknięte. W badaniu udział wzięło 60 dorosłych mieszkańców powiatu, w tym 35 kobiet

oraz 25 mężczyzn. Głównie były to osoby z przedziału wiekowego 41-60 lat, co przedstawia poniższy wykres.

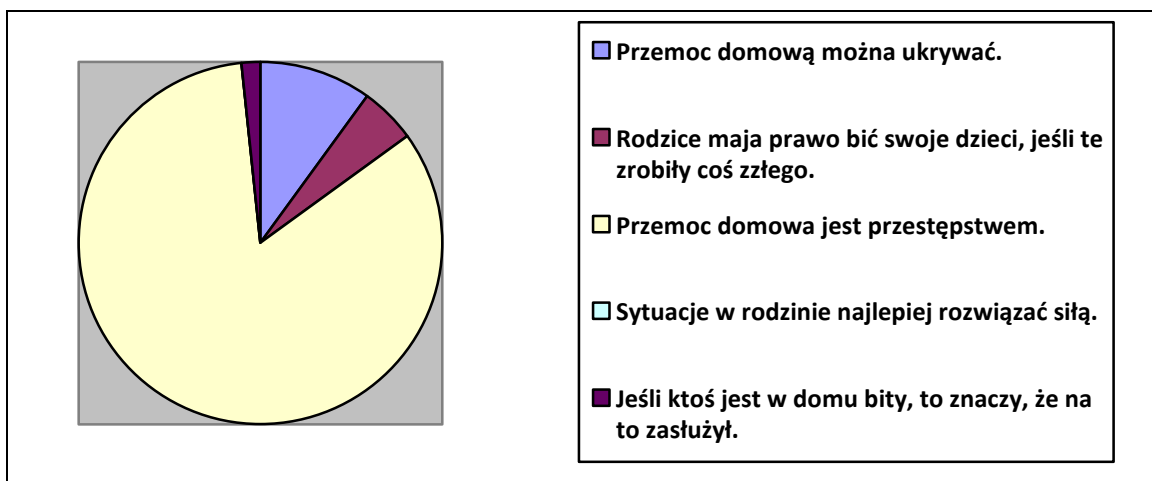

Źródło: opracowanie własne

Widoczna jest dysproporcja płci wśród respondentów (większa liczba kobiet niż mężczyzn). Nie musi to jednak przesądzać o braku wiarygodności zgromadzonych danych. Analizując dane zgromadzone w ankiecie, należy jednak pamiętać, że mogą one silniej reprezentować opinie grupy kobiet w wieku 41-60 lat, gdyż stanowiły one spory odsetek wszystkich badanych. W badaniu wzięli udział mieszkańcy wsi (64 %) i mieszkańcy miasta (36 %), co oznacza, że stan wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej będzie dotyczył realiów zarówno wiejskich, jak i miejskich. Badani mieli głównie wykształcenie średnie i w grupie tej da się zaobserwować nadreprezentację kobiet.

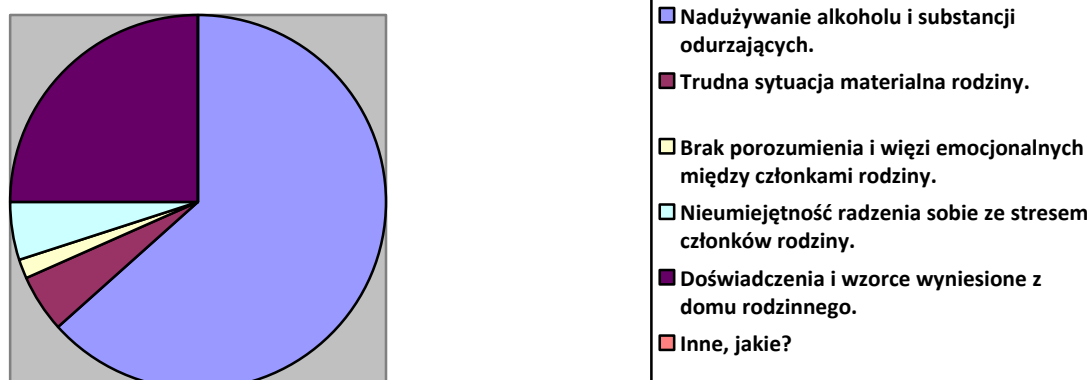
Podsumowując charakterystykę próby badawczej dorosłych mieszkańców można ocenić jako wystarczająco liczną i zróżnicowaną dla wyciągania wniosków interesujących z punktu widzenia stanu wiedzy społeczności powiatu monieckiego na temat zjawiska przemocy domowej. Należy jednak pamiętać o lekkiej nadreprezentacji kobiet oraz o dominacji średniego i wyższego poziomu wykształcenia. Wykształcenie na poziomie wyższym i średnim może przekładać się na raportowany stan wiedzy, ponieważ często jest on związany z lepszą sytuacją finansową i bytową rodziny, co z kolei może się przekładać na rzadsze doświadczanie zachowań problemowych i dysfunkcyjnych. W ramach niniejszej analizy mieszkańcy zostali zapytani, czy wiedzą czym jest przemoc. Wszystkie 60 osób odpowiedziało, że wie czym jest przemoc. Następnie respondentów poproszono o wymienienie znanych rodzajów przemocy domowej. Najczęściej wymienianymi rodzajami przemocy były przemoc fizyczna, psychiczna i seksualna.

W ramach niniejszej analizy mieszkańcy zostali zapytani, z którym stwierdzeniem zgadzają się Państwo najbardziej:

Źródło: opracowanie własne

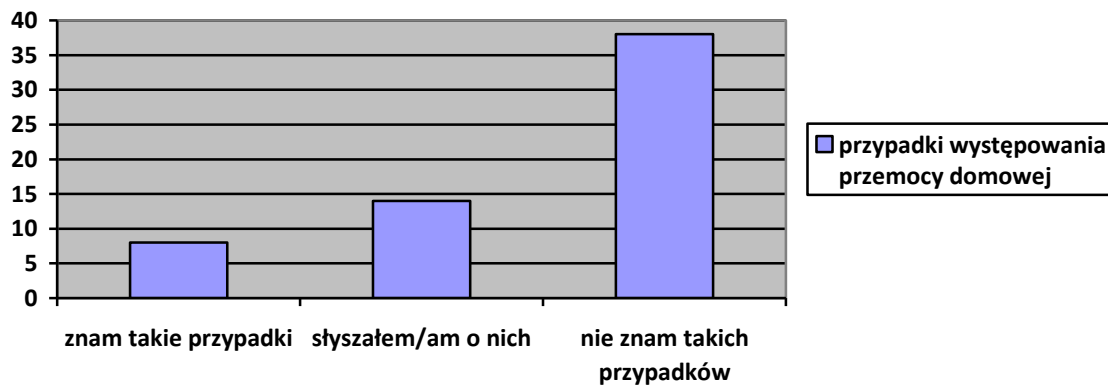
Z analizy danych wynika, że mieszkańcy powiatu mają wiedzę na temat przemocy, wiedzą także, że przemoc jest przestępstwem. Niestety także dość spory odsetek osób twierdzi, że przemoc domową można ukrywać co świadczy o zamierczłych opiniach na jej temat. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie głównych przyczyn przemocy domowej. Odpowiedzi przedstawiają się następująco:

Źródło: opracowanie własne

Z przywołanych wyżej odpowiedzi wynika, że ankietowani przypisują jako główną przyczynę przemocy domowej nadużywanie alkoholu i substancji odurzających oraz doświadczenia i wzorce wyniesione z domu rodzinnego. Niewątpliwie ma to związek z faktycznymi pobudkami przyczyniającymi się do stosowania przemocy.

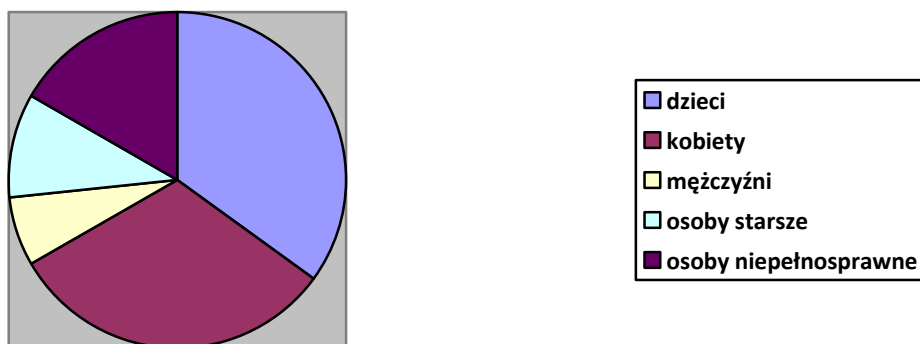
Ankietowani zostali zapytani czy znają przypadki występowania przemocy domowej na terenie powiatu monieckiego?

Źródło: opracowanie własne

Jak wynika z wykresu powyżej większość z ankietowanych osób nie zna przypadków występowania przemocy domowej i tylko 8 osób słyszało o tym zjawisku. Wnioski z tego nie są zbyt pozytywne, istnieje mała świadomość społeczeństwa na temat zjawiska przemocy.

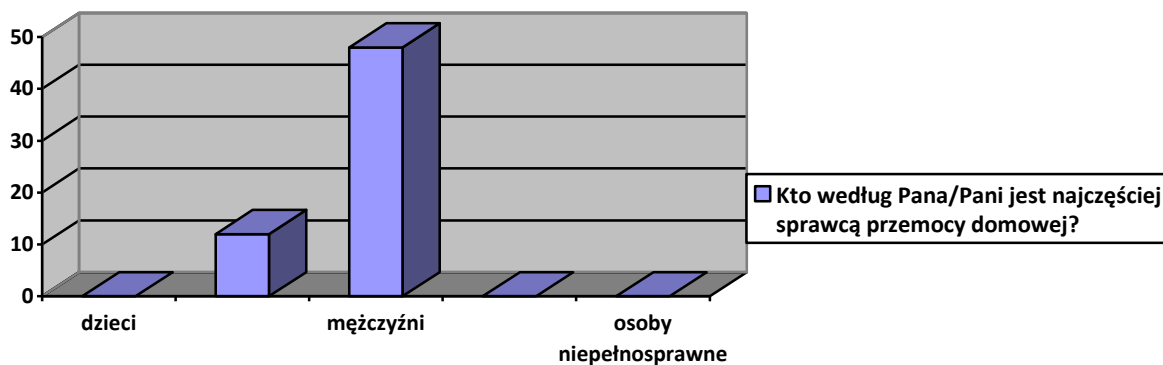
Kolejno, zapytano ankietowanych kto według nich najczęściej jest osobą doznającą przemocy domowej?

Źródło: opracowanie własne

Powyższe wskazuje, iż według ankietowanych najczęściej ofiarą przemocy stają się dzieci oraz kobiety. Na kolejnym miejscu są osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze. Ma to swoje odzwierciedlenie w rzeczywistych statystykach dotyczących ofiar przemocy, gdzie za główne ofiary wskazuje się także dzieci oraz kobiety.

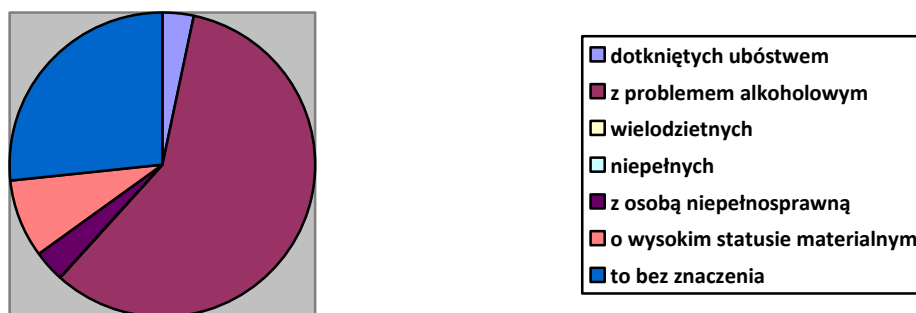
Następnie zapytano ankietowanych kto według nich jest najczęściej sprawcą przemocy domowej?

Źródło: opracowanie własne

Jak wynika z powyższego wykresu ankietowani najczęściej wskazują mężczyzn jako sprawców przemocy domowej aczkolwiek wskazano też 12 kobiet jako potencjalnych sprawców. Należy zwrócić uwagę, że jednak z każdej wskazanej wyżej grupy może dojść do aktów przemocy i należy uświadamiać społeczeństwo na czujność w tym zakresie.

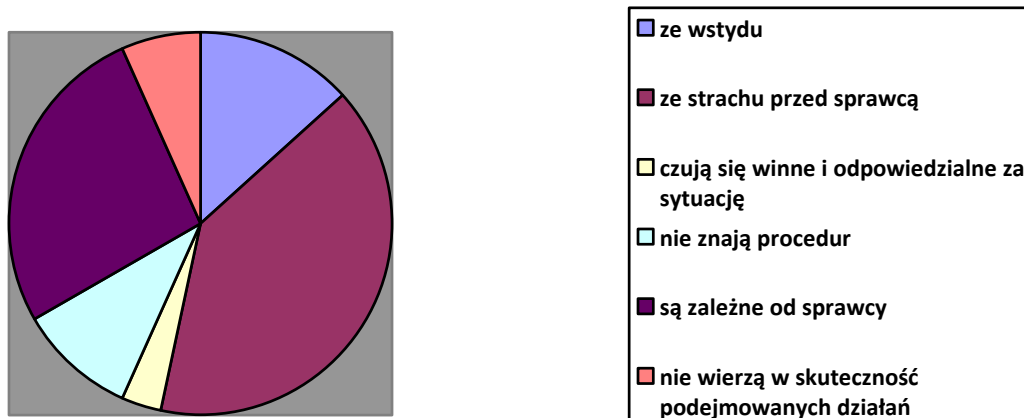
Kolejno zapytano respondentów w jakich ich zdaniem rodzinach najczęściej dochodzi do przemocy?

Źródło: opracowanie własne

Jak wynika z powyższego najwięcej z ankietowanych utożsamia przemoc z alkoholem. Należy jednak dodać, że znaczna część osób uważa że to bez znaczenia w jakiej grupie żyjesz i funkcjonujesz. Aktów przemocy można doznać tak naprawdę wszędzie.

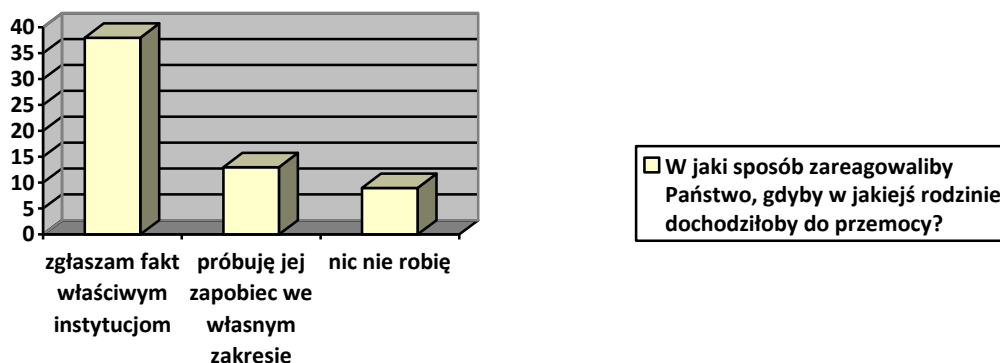
Respondenci zostali zapytani dlaczego ich zdaniem ofiary przemocy domowej nie szukają pomocy ze strony odpowiednich służb/institucji?

Źródło: opracowanie własne

Z przywołanych wyżej wypowiedzi wynika, iż ofiary przemocy nie szukają pomocy ze strachu przed sprawcą przemocy, drugą najczęstszą odpowiedzią była zależność od sprawcy (ekonomiczna, psychiczna). Wynika z tego, że ofiary przemocy tkwią w niej bo boją się odejść od sprawcy i to z różnych powodów.

Ankietowani zostali zapytani także w jaki sposób zareagowaliby gdyby wiedzieli, że w jakiejś rodzinie dochodzi do przemocy?

Źródło: opracowanie własne

Większość ankietowanych zgłosiłoby fakt stosowania przemocy w rodzinie odpowiednim służbom a 13 z ankietowanych próbowałoby zapobiec przemocy we własnym zakresie. Niestety 9 z respondentów nie zrobiłaby nic. Wynika z tego, że ludzie mają świadomość, że przemoc po pierwsze należy zgłosić odpowiednim służbom, które specjalizują się w tym zakresie, co bardzo cieszy. Duża część ankietowanych zrobiłaby to we własnym zakresie szukając pomocy wśród rodziny, znajomych lub innych dostępnych środków. Osoby, które nic nie zrobią najprawdopodobniej nie chcą „się wtrącać” w czyjeś sprawy.

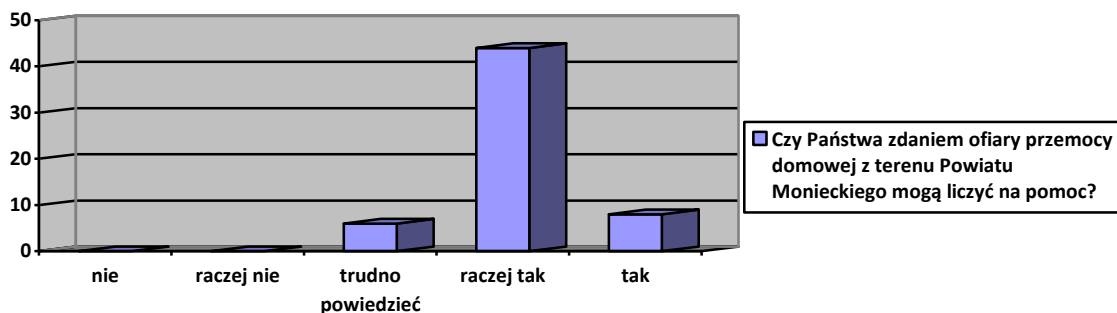
Następnie poproszono ankietowanych o odpowiedź na pytanie: na pomoc których instytucji Państwa zdaniem może liczyć ofiara przemocy domowej?

Lp.	Odpowiedź	60 osób
1.	Policja	41
2.	OPS	11
3.	Sąd	6
4.	PCPR	2

Źródło: opracowanie własne

Wyniki wskazują, że w opinii ankietowanych najważniejszymi instytucjami, które mogą świadczyć pomoc ofiarom przemocy domowej są: Policja, Sąd, OPS i PCPR. To pokazuje zrozumienie roli organów ścigania oraz instytucji społecznych w udzielaniu wsparcia ofiarom przemocy domowej.

Kolejno zadano pytanie czy Państwa zdaniem ofiary przemocy domowej z terenu Powiatu Monieckiego mogą liczyć na pomoc?

Źródło: opracowanie własne

Zdecydowana większość respondentów uważa, że ofiary przemocy domowej raczej mogą liczyć na pomoc, co wskazuje, że służby są oceniane pozytywnie. Sześciu z ankietowanych odpowiedziało, że trudno powiedzieć czy mogą liczyć na pomoc. Można przypuszczać, że nie wszyscy mają wiedzę na ten temat.

Ankietowani zostali zapytani jak oceniają skuteczność działań podejmowanych przez właściwe ku temu służby w zakresie walki z przemocą domową?

Lp.	Odpowiedź	60 osób
1.	Bardzo źle	0
2.	Źle	0
3.	Dostatecznie	6
4.	Dobrze	36
5.	Bardzo dobrze	10
6.	Nie mam zdania	8

Źródło: opracowanie własne

Jak wynika z powyższego większość z ankietowanych ocenia dobrze skuteczność działań podejmowanych przez właściwe służby w zakresie walki z przemocą domową. Co większa, nawet dziesięć osób ocenia skuteczność działań bardzo dobrze. 8 osób nie ma zdania na ten temat a 6 osób ocenia tę pracę dostatecznie. Można by wywnioskować z powyższego, że realizacja zadania jakim jest przeciwdziałanie przemocy domowej przez odpowiednie służby jest oceniana dość wysoko.

Ostatnie pytanie na jakie odpowiedzieli respondenci brzmiało: Jakie działania według Państwa byłyby najskuteczniejsze wobec osób doznających przemocy domowej?

Lp.	Odpowiedź	60 osób
1.	Zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego, terapeutycznego	0
2.	Organizowanie ogólnopolskich akcji społecznych	0
3.	Tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy ofiarom przemocy	6
4.	Leczenie uzależnień	36
5.	Izolowanie osób stosujących przemoc	10
6.	Tworzenie mieszkań chronionych	8
7.	Inne jakie?	0

Źródło: opracowanie własne

Wyniki wskazują, że najskuteczniejszym działaniem wobec osób doznających przemoc domową jest leczenie uzależnień osób stosujących przemoc domową oraz izolowanie od

osób stosujących przemoc. Można wywnioskować z powyższego, że respondenci utożsamiają fakt stosowania przemocy z nadużywaniem alkoholu.

Powyższe dane wskazują, że na terenie powiatu monieckiego m.in.:

- występuje tendencja wzrostowa liczby osób dotkniętych przemocą domową,
- występuje wzrost udziału procentowego liczby krzywdzonych dzieci w ogólnej liczbie osób dotkniętych przemocą domową,
- spośród rodzajów przemocy w rodzinie najczęściej występuje przemoc psychiczna, następnie przemoc fizyczna i inne rodzaje zachowań np. przemoc ekonomiczna oraz najrzadziej przemoc seksualna,
- przemoc domową zdecydowanie częściej stosują mężczyźni, - najczęściej przemocy domowej doznają kobiety i dzieci, ale w niewielkim stopniu wzrasta liczba mężczyzn doznających przemocy,
- nadal jest zapotrzebowanie wśród osób dotkniętych przemocą na poradnictwo socjalne, psychologiczne, prawne,
- spadła liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny,
- wzrosła liczba działań sprawdzających i postępowań dotyczących przemocy domowej oraz liczba nakazów i zakazów w celu ochrony ofiar wobec osób stosujących przemoc domową,
- spadła liczba orzeczeń w sprawach w związku z przemocą domową,
- spadła liczba osób stosujących przemoc domową objętych programami korekcyjno – edukacyjnymi,
- występuje wzrost liczby przeszkolonych osób przedstawicieli instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Najważniejsze wnioski wynikające z analizy ankiet dotyczących stanu wiedzy mieszkańców powiatu monieckiego na temat przemocy domowej:

- mieszkańcy nie myślą o przemoc w sposób stereotypowy i potrafią zidentyfikować zachowania świadczące o występowaniu przemocy domowej,
- przemoc domowa nadal jest poważnym problemem,
- mieszkańcy mają świadomość problemu, jakim jest przemoc i postrzegają ją też jako naruszenie prawa,
- „klaps” nadal postrzegany jest jako dopuszczalna forma karania,
- najczęściej ofiarami przemocy domowej są dzieci i kobiety,
- najczęściej sprawcami przemocy są mężczyźni,
- przemoc wiąże się z problemami związanymi z używaniem substancji, trudnościami finansowymi, brakiem porozumienia emocjonalnego, nieumiejętnością radzenia sobie ze stresem oraz doświadczeniami rodzinnymi,
- istnieje szereg przeszkód, które powstrzymują ofiary przemocy domowej przed szukaniem pomocy,
- większość mieszkańców reaguje na przemoc, część osób stara się radzić sobie z przemocą bez udziału zewnętrznych instytucji lub organów, ale też spory odsetek osób nadal nie reaguje na przemoc,
- mieszkańcy wiedzą, gdzie szukać pomocy w powiecie monieckim w przypadku doświadczania przemocy, rozumieją rolę organów ścigania oraz instytucji społecznych w udzielaniu wsparcia ofiarom przemocy,
- istnieje zróżnicowane spojrzenie na skuteczność służb w zakresie walki z przemocą domową,
- mieszkańcy wskazują, że skuteczne działania powinny obejmować zarówno wsparcie dla ofiar przemocy (poradnictwo, placówki specjalizujące się w pomocy), jak i działania

skierowane na leczenie uzależnień oraz izolację osób stosujących przemoc. Ponadto, część osób widzi skuteczność w organizowaniu akcji społecznych

5. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

W niniejszym dokumencie zawarte zostały strategiczne obszary działania określonych jednostek oraz cele, których realizacja ma za zadanie przeciwdziałanie przemocy domowej. Realizacja założonych celów jest uwarunkowana stopniem zaangażowania poszczególnych podmiotów, biorących udział w realizacji Programu.

Cel główny:

ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OGRANICZENIE PRZYCZYN I SKUTKÓW STOSOWANIA PRZEMOCY W POWIECIE MONIECKIM

Cele szczegółowe:

- 1) zwiększenie działań profilaktycznych poprzez podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy domowej;
- 2) zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia dla osób doświadczających przemocy;
- 3) zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec osób stosujących przemoc domową;
- 4) zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności usług.

Dążąc do zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej, aby zrealizować cele ustawowe, w tym cele zawarte w Programie, określone zostały obszary oraz kierunki działań, a także grupy adresatów Programu:

- 1) profilaktyka i edukacja społeczna – obszar ten kierowany jest do ogółu społeczeństwa, zwłaszcza do osób i rodzin zagrożonych przemocą domową;
- 2) ochrona i pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej – obszar ten kierowany jest do osób doświadczających przemocy domowej;
- 3) oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową – obszar ten kierowany jest do osób stosujących przemoc domową, jak również do służb i podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc domową;
- 4) podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej - obszar ten kierowany jest do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Lp.	Kierunki działań	Rodzaje działań	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki osiągnięcia celu
Cel 1. Zwiększenie działań profilaktycznych poprzez podniesienie świadomości społecznej oraz zmiana postaw i stereotypów w zakresie zjawiska przemocy domowej.					
1.	Diagnoza zjawiska przemocy domowej na obszarze powiatu monieckiego	Gromadzenie danych na temat skali zjawiska przemocy domowej	PCPR we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	2024 – 2028 I półrocze każdego roku kalendarzowego	Liczba zgromadzonych danych
2.	Prowadzenie działań profilaktycznych oraz informacyjno – edukacyjnych z zakresu przemocy	Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci i młodzieży zagrożonych przemocą domową.	PCPR we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej (MOPS/GOPS, Zespoły Interdyscyplinarne, Komenda Powiatowa Policji, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Sąd, Prokuratura, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe)	2024 – 2028 na bieżąco	Liczba zrealizowanych programów. Liczba uczestników programów.
3.	Edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy i jej skutków	Przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym.	PCPR we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy	2024 – 2028 na bieżąco	Liczba przygotowanych materiałów edukacyjnych
		Uczestnictwo w lokalnych kampaniach społecznych, które: - opisują mechanizmy przemocy domowej oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczną szkodliwość, - promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec dzieci, - promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy oraz interwencje wobec osób stosujących przemoc.	PCPR we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej (MOPS/GOPS, Zespoły Interdyscyplinarne, Komenda Powiatowa Policji, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Sąd, Prokuratura, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe).	2024 – 2028 na bieżąco	Liczba lokalnych kampanii społecznych
		Współpraca z organami samorządu terytorialnego, z kościołami i związkami wyznaniowymi na terenie powiatu monieckiego w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działań edukacyjnych prowadzonych przez kościoły i związki wyznaniowe	PCPR, kościoły i organizacje pozarządowe	2024 – 2028 na bieżąco	Liczba podjętych inicjatyw

Cel 2. Zwiększenie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.					
1.	Pomoc osobom dotkniętym przemocą domową	Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.	PCPR, OPS, Komenda Powiatowa Policji	2024 – 2028 w miarę potrzeb	Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową.
		Przekazanie Policji danych teleadresowych podmiotów udzielających wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie tj. specjalistycznych ośrodkach wsparcia i innych placówkach.	PCPR	2024 – 2028 w miarę potrzeb	Liczba przekazanych informatorów
2.	Zapewnienie pomocy psychologicznej i prawnej osobom dotkniętym przemocą domową.	Bezpłatne poradnictwo psychologiczne i prawne.	PCPR	2024 – 2028 w zależności od potrzeb	Liczba osób dotkniętych pomocą
3.	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.	Rozpowszechnianie informacji w formie ulotek, publikowanie ich treści na stronach internetowych PCPR.	PCPR we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	2024 – 2028 w miarę potrzeb	Liczba rozpowszechnionych informacji.
Cel 3. Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań wobec osób stosujących przemoc domową.					
1.	Wykorzystanie procedur określonych w przepisach prawnych o przeciwdziałaniu przemoc domowej.	Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” przez uprawnione podmioty.	PCPR we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy	2024 – 2028 na bieżąco	Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart”
2.	Prezentacja ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.	Przesyłanie zaktualizowanych miejscowo przesyłkom sądów rejonowych, komendantowi powiatowemu policji, komendantowi oddziału Żandarmerii Wojskowej oraz wchodzącym w obręb powiatu gminom.	PCPR	2024-2028 do dnia 30 stycznia i do dnia 15 lipca każdego roku	Coroczne aktualizowanie na stronach internetowych PCPR bazy teleadresowej. 2. Liczba informatorów zawierających dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych.
		Przekazanie Policji danych teleadresowych właściwych miejscowo placówek zapewniających miejsca noclegowe oraz placówek prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne lub programy psychologiczno-terapeutyczne.	PCPR	2024 – 2028 w miarę potrzeb	Liczba przekazanych informatorów.

3.	Ograniczenie zjawiska przemocy domowej poprzez oddziaływania korekcyjno-edukacyjne na osoby stosujące przemoc.	Realizacja programów korekcyjno edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.	PCPR	2024 – 2028 przynajmniej raz w roku	Liczba edycji programów.
		Monitorowanie udziału u osób stosujących przemoc domową w oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych.	PCPR	2024 – 2028 w trakcie trwania programu	Liczba uczestników Liczba osób, Które ukończyły program.
		Badanie skuteczności programów korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc domową poprzez monitorowanie ich zachowań przez okres 3 lat po zakończeniu programu.	PCPR we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej.	2024-2028 w okresie od 3 do 36 m-cy po zakończeniu programu	Liczba osób Monitorowanych, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań przemocowych.
		Realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	PCPR	2024-2028 w miarę potrzeb	Liczba edycji programów.
		Badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	PCPR	2024-2028 w miarę potrzeb	Liczba osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań przemocowych.
		Wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach: korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz o ich ukończeniu.	PCPR	2024-2028 na bieżąco	Liczba wydanych zaświadczeń o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach i o ich ukończeniu.
Cel 4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności usług.					
1.	Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	Udzielanie wsparcia osobom pracującym bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową i z osobami stosującymi przemoc w formie m.in. szkoleń, poradnictwa, konferencji.	PCPR	2024-2028 w miarę potrzeb	Liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa, wsparcia psychologicznego, biorących udział w szkoleniach i konferencjach.

Kierunki działań zawarte w poszczególnych obszarach mogą zostać rozszerzone o dodatkowe zadania w zależności od monitorowania potrzeb mieszkańców powiatu monieckiego oraz środków finansowych.

6. ODDZIAŁYWANIA WOBEC OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Podstawą wszystkich działań podejmowanych przez odpowiednie służby (zwłaszcza podczas interwencji) jest ochrona osób, które doznają przemocy.

Gdy osoba doznająca przemocy jest zdecydowana zmienić swoją sytuację, niezbędne jest udzielenie pomocy wszystkim członkom tej rodziny, czyli także osobie, która tą przemoc stosuje. Jest to bardzo istotne, gdyż wszystkie działania – terapeutyczne, psychologiczne, socjalne itp., które będą podejmowane wobec ofiary nie przyniosą pozytywnych rezultatów, gdy sprawca zostanie pozostawiony bez specjalistycznego wsparcia. Jedną z form pomocy udzielanej osobom stosującym przemoc domową jest realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową oraz programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową. Realizacja tych programów jest zadaniem zleconym powiatowi z zakresu administracji rządowej. Powiat Moniecki, za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach od wielu lat prowadzi oddziaływania korekcyjno – edukacyjne.

Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową prowadzony jest zgodnie z wytycznymi do realizacji programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową z budżetu państwa w 2024 r., oraz z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030.

Głównymi celami programu są:

- ✓ zmiana przekonań, osobistych zapatrywań, norm i wartości osób stosujących przemoc – uznanie przez nie odpowiedzialności za przemoc domową,
- ✓ zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące realizację programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową na terenie Powiatu Monieckiego.

2021		2022		2023	
Liczba osób, które rozpoczęły program	Liczba osób, które ukończyły program	Liczba osób, które rozpoczęły program	Liczba osób, które ukończyły program	Liczba osób, które rozpoczęły program	Liczba osób, które ukończyły program
0	0	20	11	20	11

Opracowanie własne

Celem programu jest:

1. Uświadomienie sprawcom przemocy własnych negatywnych zachowań wobec najbliższych.
2. Uświadomienie sprawcom czym jest przemoc.
3. Rozpoznanie przez agresora sygnałów zapowiadających zachowania przemocowe.
4. Zdobycie umiejętności radzenia z agresją.
5. Nabycie zdolności służących rozwiązywaniu konfliktów bez stosowania przemocy.
6. Nabycie pozytywnych postaw rodzicielskich i małżeńskich.
7. Promowanie zdrowego stylu życia.
8. Uświadomienie odpowiedzialności za swoje czyny.
9. Opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającemu użyciu siły i przemocy.

10. Nabycie umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie i konstruktywnego wyrażania uczuć.

Adresaci programu.

Program adresowany jest do osób stosujących przemoc domową. Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne kierowane są w szczególności do:

- ✓ osób kierowanych przez sąd, skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie korzystających z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności,
- ✓ osób objętych procedurą Niebieskiej Karty kierowanych przez organy ścigania i inne instytucje oraz osoby uprawnione,
- ✓ osób samodzielnie zgłaszających się do uczestnictwa w programie.

Programem nie mogą być objęte osoby:

- ✓ chore psychicznie,
- ✓ niepełnoletnie,
- ✓ z poważnymi zaburzeniami emocjonalnymi i zaburzeniami osobowości.

Zasady uczestnictwa:

1. Sądowe zobowiązanie osoby do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym.
2. Skierowanie wydane przez inne uprawnione do tego instytucje.
3. Dobrowolne przystąpienie do programu.
4. Pisemna zgoda uczestnika.
5. Podpisanie kontraktu socjalnego zawierającego zobowiązania do:
 - a) systematycznej obecności na zajęciach,
 - b) powstrzymania się od działań przemocowych,
 - c) powstrzymywania się od spożywania alkoholu i substancji psychoaktywnych.
6. Przestrzeganie zasad współżycia społecznego.
7. Przyznanie się uczestnika programu do stosowania przemocy w rodzinie.

Uczestnictwo w programie osób zgłaszających się dobrowolnie objęte jest tajemnicą służbową.

Sąd i inne instytucje uprawnione do kierowania osób do udziału w programie informowane są o przystąpieniu i przebiegu procesu korekcyjno – edukacyjnego sprawcy przemocy.

Formy realizacji:

Naboru uczestników do grupy dokonuje się po uprzednim spotkaniu i rozmowie ze zgłaszającą się osobą. W trakcie rozmowy ustalane są rzeczywiste motywy udziału danej osoby w programie i jej sytuacja rodzinna i życiowa. Potencjalny uczestnik zapoznany zostaje z celami i zadaniami programu korekcyjno – edukacyjnego. W przypadku akceptacji warunków i złożeniu deklaracji podpisywany jest kontrakt. z uczestnikiem programu i opracowywany indywidualny plan pracy.

Zajęcia korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy odbywać się będą zarówno indywidualnie zgodnie z potrzebami uczestników, jak i w otwartych grupach.

Program pracy ze sprawcą przemocy obejmować będzie następujące elementy:

- ✓ Rozpoznanie diagnostyczne i zmiana przekonań oraz postaw – szczegółowe informacje o uczestniku, jego zachowaniach przemocowych i sytuacji życiowej ;
- ✓ Edukacja - dobór tematów uwzględniających potrzeby i specyfikę uczestnika, pozwalających na jego pozytywną przemianę (zajęcia aktywizujące uczestników, otwarta dyskusja, odwoływanie się do własnych doświadczeń);
- ✓ Ćwiczenia praktyczne – angażowanie uczestników w proces zmian postaw i zachowań oraz samokontroli w relacjach rodzinnych i międzyludzkich.

Podejmowane wobec sprawców przemocy domowej działania diagnostyczne, edukacyjne i ćwiczenia praktyczne mają przyczynić się do osiągnięcia wytyczonych celów programu.

W roku 2021 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mońkach zrealizowano dwie edycje **Programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową**. Program jest pogłębioną formą działań podjętych podczas programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc. Ale do programu mogą się również zgłaszać dobrowolnie osoby stosujące przemoc w rodzinie pragnące uzyskać wiedzy i wsparcia.

Program psychologiczno-terapeutyczny polega na prowadzeniu spotkań w formie działań psychologicznych i/lub terapeutycznych, ukierunkowanych na taką zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc, która zmniejszy ryzyko dalszego stosowania przez nie przemocy oraz zwiększy ich zdolność do samokontroli agresywnych zachowań i do konstruktywnego współżycia w rodzinie.

Zakłada się, że realizowany program psychologiczno-terapeutyczny doprowadzi do zmiany wzorców zachowań osób stosujących przemoc domową. A wobec osób, które wcześniej ukończyły program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych doprowadzi do utrwalenia zmian postaw i zachowań nabytych w ich trakcie.

Środki na realizację Programu psychologiczno-terapeutycznego zapewnia budżet Państwa. Wojewoda Podlaski przekazuje jednostce samorządu terytorialnego realizującej ww. Program środki finansowe na realizację zadania w danym roku kalendarzowym.

7. PROGNOZOWANE EFEKTY REALIZACJI

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą poprzez:

- 1) wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- 2) podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej;
- 3) usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą, w tym:
 - a) udzielanie profesjonalnej pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz osobom stosującym przemoc,
 - b) spadek liczby osób i rodzin doznających przemocy
 - c) zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy;
- 4) podniesienie jakości udzielanej pomocy, w tym:

- a) podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
- b) podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową;
- 5) zacieśnienie współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Działania zawarte w Programie będą finansowane ze środków własnych powiatu, środków budżetu państwa oraz dotacji celowych – środków pozabudżetowych pozyskiwanych z różnych programów.

9. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Ewaluacja i monitoring Programu odbywać się będą na podstawie sporządzonej sprawozdawczości z wykonywanych zadań oraz analizy zebranych informacji na temat realizacji działań ujętych w Programie. Co roku w ramach sprawozdania ze swojej działalności PCPR będzie przekazywało Zarządowi Powiatu Monieckiego i Radzie Powiatu Monieckiego ocenę realizacji Programu. Program ma charakter otwarty i „elastyczny” tzn. może podlegać okresowym weryfikacjom i modyfikacjom związanym ze zmieniającymi się uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi, rozwojem procesów społecznych i potrzebami w tym zakresie, a także z wymogami prawa

DOKUMENT PODPISANY ELEKTRONICZNIE

Dane podpisywanego dokumentu

Typ dokumentu	Uchwała
Numer dokumentu	VII/42/24
Data dokumentu	2024-11-29
Organ wydający	Rada Powiatu w Mońkach
Przedmiot regulacji	w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Monieckim na lata 2024 – 2028
Identyfikator dokumentu	3B2798B4-BC3A-4460-8300-C460FE02F592

Informacje o złożonych podpisach elektronicznych

Podpis:	
Sygnatura	Signature-1631002476
Numer seryjny	1B46E3E32937D8D0
Osoba podpisująca	Dariusz Jaworowski
Kraj	PL
Data złożenia podpisu	02.12.2024 09:51:11
Zakres podpisu	Cały dokument
Wystawca certyfikatu	VATPL-5250001090 CUZ Sigillum - QCA1 Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych S.A. PL